

PRAWOWAĆ SIĘ (65) *vb impf*

się (35), się (30).

Oba a oraz o jasne.

inf prawować się (23). ◇ *praes 1 sg* prawuję się (2). ◇ *2 sg* prawujesz się (3). ◇ *3 sg* prawuje się (6). ◇ *1 pl* prawujemy się (1). ◇ *3 pl* prawują się (14). ◇ *praet 2 sg m -s* się prawował (1). ◇ *3 sg m* prawował się (2). ◇ *3 pl m pers* prawowali się (9). ◇ *imp 2 sg* prawuj się (2). ◇ *con 3 sg m* by się prawował (1). ◇ *part praes act* prawując się (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVIII w.

*Procesować się; być stroną w procesie sądowym; contendere BartBydġ, Calag, Vulg, JanStat, Cn; litigare PolAnt, Mącz, Modrz, Calag, JanStat, Cn; sequi litem Mącz, Cn; conflictari iudicio, inferre litem Calag, Cn; iure contendere Mącz; causam inforo agere Modrz; poscere sub iudice Calag; agere, movere questionem JanStat; certare, discernere, iure agere a. disceptare, iurgare, ius adire, persequi bona lite a. iudicio Cn (65) : BartBydġ 216; FalZioł V 53; Diar 95; A poki sye práwuiefz/ ielli nie będzie widział częstey poczty/ podárzenia/ częstowania/ [prokurator tj. adwokat] bárzo zlenieie w twey spráwiewy zgłupieie GroicPorz dd3, e4v; Tákże w Spirze vczyniono postánowienie/ yż niektore práwá vczynione ná Sędzie/ nie ktore ná Woyty/ nie ktore ná ty co sie práwuią BielKron 210v; Ut Comitiales homines litigiosi dicuntur, Którzi sie práwuyą. Mącz 61b, 85a, 195c, 384c, 387d, 396d; iż rzadko tho ieft/ áby sie biegły w práwie práwował GórnDworz Q7v; Calag 390a; A kiedy sie tácy dwa tráfią/ którzy ná sie nie czyniac *protestatiew* o to/ co ieden drugiemu wyrządźił/ áni sie chcąc práwować [...] będzie chciał ieden drugiemu oddać/ y ieden ná drugiego woylko zbierze/ [...] iákoż tu práwo pokoy czyni? GórnRozm C3; y Seymy te dla tego co dwie lecie są postánowione/ iżby *Senatorowie*, Połowie/ więc ci/ którzy sie práwuią wielkimi kofzty/ ktore [!] ná Seymie pierwey co rok czynili/ nie ginęły. GórnRozm C4; Iesli też będzie ták miłował corkę śwę/ y poczciwość domu śwęgo/ że y máietność przeda/ żeby sie miał o czym [tj. za co] práwować/ což wygra/ gdy [...] GórnRozm H4v, F3, H4v; wżákże rzadko bez grzechu być może: gdy sie kto práwuię ábo prze łákomstwo/ ábo z nienawiścią/ z gniewy y z śwary/ ábo przyczyniáiąc fáłz y zdrády/ ábo ze zgorśzeniem innych. WujNT 591, 591, Bbbbbb2v; A ielli ináčzy zechce vczynić/ á po wyszćiu roku chciałby sie práwować: tedy ofkárżony łufznie przez świádkie godne będzie powinien y może dowieźdź/ iż ieft niewinien. SarnStat 700, 56, 953, 954, 956; [i komu [Pan Chrystus] przeciwko nám spráwiedliwośći dopomágał/ gdzie przodkowie náfzy prawowali się na iednym wólku iędźząc/ i z iedny miłki iedząc/ i zedzbanka iedného pjiąc MurzNT 22 (Linde)].*

prawować się o co (9): Rzeczy spráwiedliwey nafladuj, nie leda ocz sie prawuy. BielŻyw 19; Dzis ábo y przed tem zázwdy gdy sie kto práwować ma á często o mayętność ábo o co inśwego s śwym winowáycą/ ábo też y z dłuźnikyem do sądow pocyęgáć sie musi GliczKsiąż N3v; potym y Arcybiskupstwo Medyolańskie odzierzał/ nád práwo pierwfze Ferárkie⁸⁰ Kárdynała/ gdy sie prawowali przed Papieżem o nie/ Papież Káráfá chciał áby go żadny łnich niedzierzał BielKron 239; Controversus, O co sie yefzcze práwuyą czego yefzcze nie rozładzono w przii á wątpieniu/ łtoyący. Mącz 488d, 195d; yłz slachetny panowye vgodzeli fzyę o oyczyfzneyę, o ktorą fzyę prawowaly ZapKościę 1585/55; ActReg 157; SarnStat 464, 594.

prawować się u kogo (1): WTORA CZESC liftu, o wżeteczniku, y o tych ktorzy fię v Pogánow práwowali. [Cf Ale fię brát z brátem práwuię: y to przed niewiernymi? 1.Cor 6/6] *WujNT* 587 *marg*.

prawować się przed kim (9): otworem nam łtoi pokoy Krolewłki/ práwuiemy łye przed Krolem łwym wolnie *OrzRozm* L4; *BielKron* 239; *CzechRozm* 247v, 248; Strofuie Korynthiany/ iż fię práwowali przed łędzią Pogánłkim. *WujNT* 1.Cor 6 arg, s. 576, 589 *marg*, 1.Cor 6/6; ále z iákięgoš vporu té/ ktorzy fię przed nimi práwowali/ w łprawách ták wielkich iáko máłych/ pieniądze przjmułzáli kłáždź niemálé *SarnStat* 954.

prawować się z kim (12): *MurzNT* 16 *marg*; Iure cum aliquo contendere, Práwować fię s kim. *Mqcz* 444c; Ty łwey żáłošney máłce y grołzá żáłuięłz/ A z Woyłkiem ná łąd iedźięłz gdy fię z kim práwuięłz. *Prot* Dv; *CzechRozm* 246v; *ModrzBaz* 89; *GórnRozm* I2v; *ActReg* 157; A temu ktorzy fię chce z tobą práwować/ á łuknią twoię wźiáć/ pušć mu y páłzcz. *WujNT* *Matth* 5/41, 1.Cor 6/6; WAlko práwował fię o dźiedzictwo z Henrykiem *SarnStat* 594, 569. Cf »prawować się z sobą«.

W połączeniu szeregowym (1): ięłzce powiáda/ práwuię fię/ kupuię/ gošpodárłtwá dogłádam/ zámięłzkał nabożeńłtwá/ Młzey/ modlitew/ y innych Bogomyšłnych y zakonnych łpraw *SkarŻyw* 335.

W przeciwstawieniu: »(po)jednáć się ... prawować się« (2): *OrzQuin* B4; Pátrż że iż do brátá išć każe nie do vrzędu/ y z nim fię poiednáć nie práwować *CzechRozm* 246v.

Zwroty: »prawować się w sądziech« (1): gdy Wóytowie/ Sołtyši/ Láwnicy/ Przyšięgli v łádów zágiáionych w práwie Niemieckim/ między témi/ ktorzy fię práwuią w łądzięch [*litigantibus in iudiciis JanStat* 1019] ich zágiáionych/ łkáźni z rozmowy między łobą/ y iuž łkończone w wielu łprawách wydáią *SarnStat* 953.

»[w czym] między sobą się prawować« (1): A to dla tego było vczyniono/ iż w kupowánium Zup Truchlá/ Henzel/ Buttá/ Lełko Zyd/ Bártek Mynicarz/ Arnolíf Wielkier [...] między łobą mocnie fię práwowali [*vicissim fortissime litigaverunt JanStat* 34]/ wáđzili *SarnStat* 370.

»prawować się z sobą« (1): Pomnię gdy dwa zmowiłwzy fię ná trzećiego/ práwowali fię złobą [*causam in foro agerent*]. *ModrzBaz* 86.

»upornie, ustawicznie prawować się« = *temere litigare Modrz* (2:1): Litigiosus, Zwáđliwy/ Swarłiwy/ Też który fię vłtáwicznie práwuię. *Mqcz* 195c; O przyšiędze/ o przešłuchánium šwiádkow: á o tych ktorzy fię vporne práwuią. *ModrzBaz* 85v, 86v.

Szeregi: »mšćić się abo prawować« (1): Lecz P. Chriłtus tymi łłowy nie zákázuieć práwney/ ábo inney łprawiedliwey obrony; ále ćierpliwošći vczy; áby człowiek z łwoiey łtrony wolał ráczey krzywde ćierpieć/ á niźli fię mšćić ábo práwować. *WujNT* 23.

»pozywać (się), (ani, i) prawować się« [*szyk* 3:1] (4): *CzechRozm* 247v; A witay mi to práwi/ z nikiem fię nie pozywać [!]/ nie práwować; Cokolwiek zbroię/ wšzyłtko mi wolno/ iáko temu/ do ktorego iuž nic nięma [!] łąd żaden. *GórnRozm* I2v; Acz nie záwłze ięłt grzech práwować fię y pozywać kogo: włzákże rzadko bez grzechu być może *WujNT* 591, 23.

»prawować się, wáđzić« (1): *SarnStat* 370 cf »między sobą się prawować«.

Przen [z czym] (1): ŠŁuchayćie theras co mowi Pan/ włtań á práwuię fię z gorámi (*marg*) Z Kłiąžęty y z połpołłtwem. (-)/ á pagorki niechay łłucháią głófu twego. *BibRadz Mich* 6/1.

Formacje współrdzenne cf PRAWIĆ.

Cf PRAWOWANIE, PRAWUJĄCY SIĘ

MP